Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 21 вересня 2010 року № 36 (356)

18 вересня у м.Києві відбувся черговий XII Збір Конгресу Українських Націоналістів. Делегати Збору розглянули питання обрання керівних органів партії та участі у виборах до місцевих органів влади 31 жовтня 2010 року.

ВІДБУВСЯ XII ЗБІР
КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Голова Конгресу Українських Націоналістів Олексій Івченко зробив доповідь про діяльність Конгресу за звітні роки та відзначив важливість активної участи членів Конгресу у виборах до місцевих рад. «Це не вибори персон, – сказав Олексій Івченко, – це вибори цінностей, з якими або буде жити незалежна демократична Україна, або перетвориться на малоросійську губернію».

Незважаючи на заяву Олексія Івченка про складання ним повноважень Голови КУН, делегати Збору більшістю голосів проголосували за обрання О.Івченка Головою Конгресу.

На Зборі було обрано 1-го заступника голови КУН Миколу Пшеволоцького – голову Львівської обласної організації. Також було затверджено склад Головного Проводу партії. Учасники XII Збору внесли зміни до Статуту партії та прийняли за основу Програму Конгресу Українських Націоналістів.

XII Збір Конгресу Українських Націоналістів прийняв звернення до українського народу, в якому закликав у часи панування антиукраїнської влади боротися за Українську суверенну соборну незалежну державу.

На пропозицію О.Івченка Збір одноголосно схвалив рішення про передачу приміщення в Києві по вулиці Хрещатик, 21, пом.111 для обладнання Музею св.пам. Ярослава і Слави Стецько.

Прес-служба КУН

ЛИСТ ДО ЯНУКОВИЧА

Олег ЧОРНОГУЗ,
письменник

Читаючи книжку «Загадка Віктора Януковича», я зрозумів, що Ви, Вікторе Федоровичу, пережили більше горя, ніж зазнали щастя у цьому тимчасовому для всіх нас житті, яке загалом призначене Богом для того, що його слід прожити гідно і увійти в історію не катом, не інквізитором, а Великою Людиною, якій би ставили пам'ятники і називали його іменем вулиці, школи, університети, міста. Ви самі, я певний, про це мрієте безсонними ночами, Вікторе Федоровичу. Не можете не мріяти, бо в іншому разі Ваша президентська діяльність нічого не варта і прирівняється до нуля.

Незважаючи на Ваше сирітство і важку долю дитинства і юности, Ви все ж досягли найвищої в одній з найбільших європейських держав вершини. Досягли, по суті, у чужій для Вас країні. Пишучи ці слова, я ані на йоту не вкладаю в них якогось докору чи зневаги до Вас, а зовсім навпаки. Я хочу цим підтвердити, що не обов'язково бути кровним сином чи донькою тієї чи іншої землі, того чи того народу. Але можна своїми помислами, своїми справами заслужити на найвищу повагу, найвищу любов і безсмертя поміж народу, на які не завжди заслуговують і рідні сини рідної Вітчизни.

У світі таких прикладів чимало. Один з найяскравіших, як на мій суб'єктивний погляд, – генерал царської армії Росії Карл Густав Маннергейм, німець за походженням, який став сином фінського народу і присвятив саме цьому народові і цій країні усе своє свідоме життя. Саме він за своє життя, служачи Фінляндії, був готовий будь-якої хвилини покласти своє життя на олтар Вітчизни в ім'я Свободи цієї держави і великої любові до цієї країни, до фінського народу. Чим і заслужив безсмертя і щиру велику Любов цього невеличкого за кількістю народу, але такого гордого і такого ж вільнолюбного.

Пишучи ці рядки у тривожні і важкі для кожного українця дні, я звертаюся до Вашої душі, до Вашого серця, ще не втрачаючи надії, що Ви, Вікторе Федоровичу, – все ж український Президент і син українського народу, а не вірний слуга Кремля і холоп Московії.

Згадуючи минуле мого народу і піддаючись емоціям і почуттям, які огортають у такі хвилини мою розтерзану болем душу, як і мільйони душ моїх співвітчизників, котрі зазнали за тисячолітню історію більше горя, аніж щастя, саме від північного сусіда, я сьогодні зі смутком і слізьми на очах дивлюсь у наше несвітле майбутнє. Ми маємо за плечима гірку, якщо не сказати криваву, історію. Історію, яку кожен окупант кожного разу писав під себе. Писав так, щоб ми забули, хто ми і якого ми роду-племені. Наша історія, Вікторе Федоровичу, як ніяка інша історія світу, писалася суцільною кров'ю українців. Її проливали на нашій землі через нашу незгуртованість, наші постійні чвари й наше отаманство окупанти різних мастей і віросповідань. Вона писалася так тоді і писатиметься так сьогодні, якщо Ви, Вікторе Федоровичу, будете служити президентом у таких міністрів-українофобів, як Дмитро Табачник. Повірте мені і моєму знанню історії, що недалекий той час, якщо не доведи Господи, й надалі йтиме така антиукраїнська політична вакханалія в Україні, де українець вже, як і за ідеолога Адольфа Гітлера, – унтерменш, а господар у нашому домі – окупант. Така політика українців знову прирівняла у статусі до українського бидла. Але хочеться нагадати усім пришельцям і тимчасовим на нашій землі, що «бидло» не витримувало канчука і нагайки і бралося за вила, і тоді неминуче проливалася кров, і часто безневинна і з обох боків.

Продовження на 4-й стор.

36

4 820102 210017

ЗВЕРНЕННЯ

Олексія Івченка до членів Конгресу Українських Націоналістів

Насамперед я хочу висловити щиру вдячність усім членам Конгресу Українських Націоналістів за те, що вчетверте обрали мене головою партії на XII Зборі, висловивши тим самим мені високу довіру.

Водночас я підтверджую відмову, яку висловив на Зборі, надалі очолювати КУН. Я залишаюся рядовим членом партії і буду, в межах своїх можливостей, сприяти розбудові Конгресу.

Хочу пояснити, чим зумовлений такий мій крок. Я переконаний, що до керівництва Конгресом мають прийти молоді патріотичні люди, котрі в ногу з часом розвиватимуть та модернізуватимуть партію і братимуть активну участь у реальному, без політиканства, об'єднавчому процесі національно-патріотичних сил.

Я закликаю голів інших національно-патріотичних сил не триматись за свої посади, як за останній форпост власних, часто нездорових амбіцій. Йдучи сьогодні із посади голови Конгресу, я хочу власним прикладом спростувати вислів: "Де два українці – там три гетьмани". Я щиро вірю, що якщо усі лідери патріотичних партій відмовляться від вождизму, усвідомлять відповідальність перед державою і суспільством, лише тоді стане можливим об'єднання національно-патріотичних сил.

Очолюючи Конгрес Українських Націоналістів, я всіляко сприяв згуртуванню правих політичних та громадських організацій і надалі готовий брати участь в об'єднавчому процесі.

Переконаний, що лише завдяки таким діям політиків Україна має шанс залишитися демократичною державою.

Слава Україні!

З повагою,
Олексій ІВЧЕНКО.
20.09.10

СЛУЖІННЯ УКРАЇНІ

Лідія КУПЧИК,
голова Львівської міської організації Всеукраїнської Ліги Українських Жінок

У вересневі дні цього року Львівська обласна організація Всеукраїнської Ліги Українських Жінок відзначає свій 15-літній ювілей. І хоча ситуація в Україні не сприяє святковому настрою, та все ж ювілеї – це добра нагода зробити короткочасну зупинку в невпинному плині часу…

Під час урочистого дійства, що відбувалося у Львівському Палаці мистецтв, лужанки коротко нагадали історію створення організації, яка виникла з ініціативи св.п. Слави Стецько з метою активізації українського жіноцтва, піднятя національної свідомости та залучення жінок до державотворчих процесів, та постала подвижницькими стараннями Дарії Гусяк, активної учасниці боротьби за волю України, довголітнього політв'язня сталінських тюрем.

З подиву гідною енергією й працездатністю Дарія Гусяк об'їздила всю Україну, піднімала українок на свідомий громадянський рух та створила організації ВЛУЖ у 22 областях. Майже 10 літ була Головою Всеукраїнської Ліги Українських Жінок.

Львівська обласна організація ВЛУЖ, яка існує з серпня 1995 року і має 14 районних і міських осередків, основними своїми завданнями вважає відродження національних і релігійних традицій, підвищення громадянської свідомости сучасників, оздоровлення суспільної моралі, поширення знань про славні сторінки нашого минулого, заповнення білих плям в історії України, повернення незаслужено забутих імен, піклування про могили видатних людей та жертв тоталітарного режиму, участь у державотворчих процесах.

У Львові регулярно проводяться численні просвітницько-мистецькі заходи, організовуються безоплатні літні дитячі табори, здійснюється видавнича діяльність, публікації в пресі, радіопередачі, залучається молодь до впорядкування могил, лужанки беруть активну участь у виборчих кампаніях.

На відзначення ювілею Львівська Ліга Українських Жінок прозвітувала громадськості про свою роботу з учнівською молоддю та представила присутнім учасників дитячого літнього релігійно-патріотичного табору "Цікаві канікули", який чотири останні роки очолює п.Марта Лунь.

З подиву гідною самопожертвою та зі щирим сприянням настоятеля церкви св.Андрія і Йосафата о.Олега Зубика пані Марта веде на Левандівці табір "Цікаві канікули", знайомлячи дітей зі славними сторінками української історії, із видатними особистостями та визначними місцевостями й надбаннями рідного краю.

У ході численних екскурсій діти цього табору побували у 23 музеях Львова, Львівщини, Галичини й Черкащини, де змогли глибше познайомитися з життям і діяльністю Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича, Івана Франка, Лесі Українки, Нечуя-Левицького, Івана Труша, Івана Пінзеля, Євгена Коновальця, Степана Бандери, Романа Шухевича та інших, побували в багатьох монастирях і церквах Львова й Галичини, у Луцькому й Золочівському замках, здійснили поїздки місцями козацької слави, зокрема побували в Берестечку, мали змістовні й теплі зустрічі із такими визначними особистостями, як Дарія Гусяк, Богдан Стельмах, Ірина Калинець...

Про все це коротко розповіла п.Марта Лунь, а діти свої знання і враження від таборування висловили чудовим пісенно-поетичним, тематичним концертом. Слухаючи цих здібних, веселих дітей у чудових національних строях, присутні сповнювалися радости та впевнености, що Україна, попри всі тимчасові негаразди, матиме світле майбутнє.

Представляючи свою роботу з дітьми, Ліга Українських Жінок нагадала, що є неприбутковою організацією, всі заходи здійснює безоплатно, на пожертви самих лужанок, іноді з фінансовою допомогою міського Управління в справах сім'ї, молоді та спорту, а також завдяки добродійствам наших прихильників.

Щирими меценатами табору "Цікаві канікули" були Христина і Богдан Турченюки, гості з далекої Америки, з міста Філадельфія. До речі, кульмінацією цьогорічного таборування була дводенна екскурсія по Черкащині, в якій взяли участь і панство Турченюки.

І дуже відрадним було вітати їх на ювілейній урочистості. Долею закинуті далеко від Батьківщини, вони живуть Україною та її справами, зворушують своїм патріотизмом і любов'ю до України. Зал вітав їх своїми оплесками, а молоді співачки Софія Федина та Надія Кузик дарували їм чудові пісні.

Найбільш значимим моментом ювілейного дійства була презентація солідної монографії "Дмитро Паліїв. Життя і діяльність 1896-1944", виданої Науковим Товариством ім.Т.Шевченка.

Дмитро Паліїв – це батько пані Христини Турченюк. А презентована книжка – збірник праць і матеріалів про його життя й діяльність як видатного діяча Січового Стрілецтва, активіста Листопадового Чину у Львові, військовика УГА та Української Військової Організації, співорганізатора дивізії "Галичина", редактора і видавця патріотичних часописів. Подивляючи життєвий подвиг цього видатного, але незаслужено призабутого діяча, сповнюєшся вдячности й глибокої шани до того, як його дочка продовжує його служіння Україні.

Багато цікавого розповіли гості: доктор історичних наук Микола Литвин та відомий громадсько-політичний діяч Всеволод Іськів.

Цікавими були і виступи представниць районних організацій ЛУЖ Катерини Ківацької та Лесі Сумарук.

А всі разом на цій ювілейній імпрезі сповнилися наснагою спільно трудитися для блага України.

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

МОВЧИТЬ СУД, МОВЧИТЬ ПРОКУРАТУРА...

Володимир АНДРУШКО

Доля нашого народу в минулому склалась так, що віками він був у неволі. Різна була неволя, але найстрашнішим було ярмо комуністичне. Різним був і спротив народу, але завжди тих, хто боровся за незалежність народу, жорстоко переслідували. За мою боротьбу за незалежність України я багато років пробув у неволі та зазнав чимало й інших знущань. Наша держава мене двічі реабілітувала, а Президент України за мою правозахисну діяльність нагородив орденом «За мужність». Не вважає вона злочинцем і моїх батьків, про що свідчить дана мені компенсація за забране комуністами майно родичів та інші офіційні документи. То здавалось, що якісь гоніння, компрометації мене, моїх родичів уже неможливі, але у спадщину від злочинної держави ми дістали й комуністичних функціонерів, які вигідно пристосувались у новій державі, але залишились зі старою мораллю, негативним ставленням до патріотів України. Знайшовся й старий більшовицюга, який написав, що мої батько, мати, інші родичі (батько – політичний емігрант, помер у США) в час війни були зрадниками, прислужниками фашистів. Насправді вони були патріотами України і ненавиділи більшовицьку «родіну», яка фізично знищила мільйони українців. То хіба чесні, розумні люди могли прихильно ставитись до такої бандитської системи?! За наклеп, образу я подав його до суду, але суддя Коломийського міськрайонного суду В.Мануляк та суддя Івано-Франківського апеляційного суду П.Проскурницький всупереч офіційним документам, заявам свідків погодились з наклепником, хоч таке їхнє рішення є кримінальним злочином, який передбачає 375-та стаття Кримінального кодексу. Але помер вже наклепник-відповідач, відсидів за ґратами суддя Мануляк, який чинив «правосуддя» за... хабарі, та є ще в юстиції їхні друзі, які не хочуть допустити встановлення істини. Такими є обласні прокурори М.Гошовський, І.Римарук та прокурор міста Коломиї Р.Гнідан, які на неодноразові мої повідомлення про кримінальний злочин (це видно із повідомлень у «Галичині») відповідали, що такими справами вони не займаються, що суд вирішив усе... справедливо. Так уже одинадцять років (!), придумуючи різні викрутаси, знущаються наді мною, щоб не «пошкодити» злочинцям-суддям.

Та є ще й другий бік цієї справи. Вже декілька років публічно моїх суддів називаю кримінальними злочинцями, йолопами, їхній суд – кривосуддям, а вони мовчки зносять «наругу», бо знають, що кажу правду, що виправдатись не зможуть. Мовчить і прокуратура, хоч Конституція вимагає притягнути до відповідальности того, хто ображає суд і суддів. А я не проти такого суду, на якому матиму можливість довести справедливість моїх звинувачень, але прокурори допустити цього не хочуть. Чи не доводить це, що своїм розумом, своєю мораллю вони подібні до брехливого відповідача та злочинних суддів? То й не дивно, що солідаризуються з ними, бо крук крукові ока не виклює. Інакше пояснити їхню негідну поведінку не можу. Доречно теж сказати, що в післявоєнні роки ідейних комуністів не було. В злочинну партію вступали тільки із шкурницьких, кар'єристських інтересів. Саме такі судді, прокурори були зрадниками, прислужниками комуністичних окупантів. Я, звичайно, не вважаю, що вся наша юстиція складається з колишніх комуняк та інших негідників, бо знаю там і чесних людей, патріотів України, але чомусь не вони вирішували мою справу.

Протестуючи проти кривосуддя, зі мною солідаризувались наша «Галичина», чернівецький «Час», київські «Шлях перемоги», «Нація і держава», нью-йоркська «Національна трибуна» та інші ЗМІ, але й це не посприяло справедливому вирішенню справи.

Шановні чесні люди нашого краю! Те, що відбулось у Коломиї та Івано-Франківську, – не вирішення якогось особистого конфлікту з патологічним комунякою. Це політичний акт, яким завдано шкоди не тільки мені, а й компрометовано правосуддя, очорнено ідею нашої незалежності. Це брудна вода на комуністичний млин, який посилено меле отруйне мливо для нашого народу. Тепер я знову домагаюсь притягнення до відповідальности моїх суддів, прокурорів, перегляду справи. Знаю, що, опинившись у невигідній ситуації, вони не засоромляться і не покаються, а шукатимуть виходу знову ж таки якимись негідними способами, бо куди бик звик, туди буде й перти... Та даремні будуть їхні намагання, якщо моє звернення активно підтримають тисячі чесних людей нашого краю.

То єднаймось, діймо і переможемо!

м.Надвірна

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Олександр Антонов	8-093-903-86-62
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 758-31-13
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Білах Іван	(8050) 339-56-12
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

СВОБОДА НАРОДАМ – СВОБОДА ЛЮДИНІ

ЧЕЧЕНСЬКИЙ ТРАНЗИТ

Марія БАЗЕЛЮК

Минулої п'ятниці у Варшаві затримали голову уряду (у вигнанні) Чеченської Республіки Ічкерія Ахмеда Закаєва, який прибув на третій Всесвітній конгрес чеченців. Затримали на вимогу Росії, Ґенеральна прокуратура якої, звинувативши Закаєва у злочинах, які він не скоював, домагається його видачі. І хоча сумнівів у тому, що екстрадиція прем'єра ЧРІ у вигнанні не відбудеться, сам факт його арешту в Польщі, країні, що є символом свободи, приголомшив. Ахмед Закаєв кваліфікував своє затримання як «страшний сон не лише для борців за незалежність Ічкерії, а й для ветеранів «Солідарності», діяльність якої надихала чеченців на боротьбу за свободу». Він уп'яте прибув у Польщу. Довідавшись про ордер на свій арешт, Ахмед Закаєв пообіцяв добровільно з'явитися у прокуратуру Варшави, та не встиг: правоохоронці заарештували його рано вранці. Далі був суд, який звільнив А. Закаєва з-під варти, не виявивши його причетности до злочинів, інкримінованих йому Москвою.

Сім років тому суд Великобританії також не знайшов доказів, які б підтверджували висунуті Росією звинувачення Закаєву в тероризмі, організації незаконних воєнізованих формувань тощо. Мало того, він отримав політичний притулок у Великій Британії, замешкав у Лондоні, вільно подорожує світом, обминаючи лише ті держави, які є сателітами Російської Федерації. Польща до останніх не належала. Навпаки – тут знаходили прихисток і розуміння біженці з Ічкерії, були чеченські сайти, тут були друзі. Та, схоже, ситуація змінилася – через зміну настроїв теперішньої польської владної верхівки.

За президентства світлої п'амяти Леха Качинського не могло бути мови про арешт будь-кого із чеченських лідерів. Але після масштабної терористичної операції, яка вже дістала назву «Катинь-2» і під час якої загинула національна еліта Польщі, офіційна Варшава принишкла, немов злякалася довжелезних щупалець Москви, які знищують неугодних не лише в небі над Смоленськом... Ні новообраний польський президент Коморовський, ні прем'єр Туск не наполягали на проведенні незалежного розслідування обставин загибелі літака, пасажири якого разом із президентом РП Лехом Качинським прямували в Катинь на вшанування пам'яти польських офіцерів, розстріляних за наказом Кремля 70 років тому. Нежe в цій трагічній історії національного масштабу все аж таке очевидне, що навіть «чорні скриньки» не були витребувані для вивчення насамперед польськими експертами?.. Натомість – понуро вислуханий вердикт Москви, а далі – дивовижна заподатливість перед російськими вождями, в чому досі жодного з керівників Польщі не можна було навіть запідозрити. Інцидент з Ахмедом Закаєвим – саме у тій площині. Проте він аж ніяк не означає, що поляки відмовилися від одвічних цінностей, – надто високу ціну вони заплатили за власну свободу, щоб не шанувати тих, хто за неї бореться сьогодні. Реверанс офіційних чинників Варшави перед Росією, схоже, відгукнеться їм на чергових виборах: поляки – народ волелюбний, постколоніальним синдромом не уражені. Чого, на жаль, не скажеш про нас – українців. Сьогодні ми не стали на захист Ахмеда Закаєва, як п'ятнадцять років тому виступали в обороні Чеченії від російської агресії. Жодна українська партія, що іменує себе націонал-демократичною, не зробила заяви з приводу переслідувань чеченців. Що, між іншим, уже й нікого не дивує. Потупивши зір (і змалівши душею?), ми мовчазно спостерігаємо, як колоніальна адміністрація, поповнюючи ряди своїх «симпатиків» різношерстними перебіжчиками, гарцює по нашій свободі: то віддасть шмат української території в користування іноземній державі, то «очистить» Конституційний суд від «інакомислія», то запропонує русифікаторський закон – супроти тотальної «українізації», то перекриє дорогу до Адміністрації Президента учасникам акції із вшанування пам'яти Ґеорґія Ґонгадзе або й публічно пригрозить державним переворотом у формі прямого президентського правління.

Маємо те, чого ми варті? Низький рівень національної самоідентифікації, ще нижчий – політичної культури – все це гіркі наслідки совєтизації, сумні притаманності нашого суспільства. Впродовж 70-ти років в Україні викорінювалося все, що пов'язувало її з Європою та західними цивілізаційними цінностями, в центрі яких завжди була людина. В СРСР людині відводилася роль безправної істоти, гідність якої упосліджувалася, самоповага руйнувалася, а національна свідомість, сповідування традицій, віра в Бога, внутрішня свобода трактувались як «привиди минулого», несумісні з комуністичною ідеологією. Люди ненавиділи владу та обмежувалися пасивними протестами у вигляді гнівних розмов на кухні. Безперечно, за роки Незалежности, особливо після Помаранчевої революції, українці змінилися, відчули себе громадянами своєї країни. Та, схоже, десь у закутках підсвідомости закарбувалися нажиті в совєтські часи зневіра і страх. Як рефлексії на минуле, вони проявилися, коли новітня проросійська влада запровадила методи правління та антиукраїнську ідеологію, притаманні колоніальній УРСР. Люди ненавидять владу, обурюються її діями та безкультур'ям і – вичікують: може, мине і ця доба дикого свавілля та азіатчини... Якщо все-таки буде зроблено вибір на користь свободи – моєї, твоєї, нашої свободи, яку кожен готовий захищати, це означатиме, що в Україні перемагає європейська цивілізація. А якщо ні... Кожний день нас випробовує і наближає до розв'язки.

БОРОТИСЯ І ПЕРЕМАГАТИ

Звикли ми звинувачувати у своїх бідах кого завгодно, тільки не самих себе.

Та хто нам заважає давати гідну відсіч будь-яким проявам недружнього ставлення до нас?

Якщо ми постійно обираємо таких політиків, які ведуть себе не як господарі на власній землі, а як злодії в чужій хаті, тільки-но й дивляться, щоб поцупити, то може варто замислитись над тим, що настав час змінити їх на нас? Нам перейти в статус українських політиків.

Політичне заробітчанство різного роду пройдисвітів в Україні набуло такого розмаху, що прості люди вже втратили на них імунітет, і не можуть розрізнити – хто і де.

На мою думку, коріння проблеми лежить у нас самих.

Ми самі маємо створити такі умови, коли подібне заробітчанство стане неприбутковим, тобто необхідно своєю участю підвищити рівень конкуренції у боротьбі за владу.

Якщо взяти за основу те, що порядних людей в Україні все ж більше, ніж інших, то справа видається не такою вже й складною. Що більше таких людей підуть пробувати себе у владу – то якісніше буде змінюватись пропорція ефективних політиків нашої держави.

Якщо політикою не будемо займатися ми – нею займуться вони.

Ідеологічних партій в Україні зараз небагато. Але вони є. І це не може не надихати.

Тож не гаймо часу, не варто чекати ще п'ять років.

Обираймо собі платформу – найближчу місцеву раду, формуймо команди, заповнюймо необхідні документи – і всі разом, дружно, гайда у владу!

Україна на нас зачекалась!

Іван ЛИСЕНКО,
депутат Бучанської міськради
Київської області

ІСТОРИЧНІ АНАЛОГІЇ

ФАШИЗМ ЯК УЗУРПАЦІЯ НАРОДНОЇ ВОЛІ

Василь ТУРОВСЬКИЙ

Фашизм як політичне й ідеологічне явище виникає на основі і з метою узурпації влади. Всі інші тлумачення цього явища пояснюють все, що завгодно, але не сутність фашизму. Італійське слово «fascismo» від «fascio» – пучок, крутень, жмут – розкриває гносеологію і засадні догмати фашизму – узурпація волі нації на основі диктатури влади. І тому злочини сталінського тоталітаризму і злочини гітлерівського фашизму не різняться між собою. Тоталітаризм в СРСР, що виріс з «потреб російського соціалізму», і націонал-соціалізм у Німеччині скривджених Версалем німців визрівали під іконами національних вождів через насилля державної машини. Підміна образу Христа образом національного вождя становить «fascio» фашистського режиму. Так було в СРСР, так було і в Німеччині. Метастази фашизму в сучасній Росії не викорінені. Мова не тільки про відродження тут ідеології сталінізму. Річ про культивацію догматів, притаманних режиму фашистського типу – вождізм, ліквідація опозиції, культивація страху в суспільстві, опора на силові структури, пропаганда «істінности русской вери» (ідеологія РПЦ), заперечення права інших народів на існування, провокації терактів з метою використання військової сили для поневолення народів, зовнішньополітичні інсинуації, територіальні претензії тощо. Імперська і націоналістична пропаганда виконує в сучасній Росії службову функцію. Все це – з арсеналу ідеології і практики фашизму. Тут завжди знаходиться виправдання для фашистської практики. Фраза Достоевського «Константинополь повинен бути наш», або хлебніковське «Перун штовхнув Христа», як пише в «Новой газете» (№88, «В ожидании фюрера») Максим Кантор, «у своєму пафосі споріднена з європейським фашизмом 1930-х років». Хіба не з арсеналу догматів фашизму лунають твердження, що «Договір Молотова і Ріббентропа знаменував собою спасіння миру», або повторення Наталією Басовською в її повчаннях на російському ТБ, що «без війни не буває миру» (натяк на війну в Південній Осетії). З того ж фашистського арсеналу вишкрібають свої звинувачення «комуніст» Грач і «полковник» Табачник, коли цинічно називають політику відродження мови і культури українського народу «фашизмом», а знищення українського народу, його мови і культури в Українській державі і в сусідніх землях (в межах сучасної РФ) – «правом».

До спільних рис фашизму європейського і російського типів можна віднести соціалізм як основний компонент досягнення мети через гегемона періоду промислового розвитку, а саме – т.зв. пролетаріату та маргінальних прошарків суспільства. Правда, у Німеччині т.зв. Баварська комуністична республіка і спартанський рух в Пруссії проіснували недовго, але ж і «русские советы» – не набагато більше. Від радянської влади відмовились швидко. В російському сценарії для зміни соціалістичної концепції на імперську потрібні були дві фігури – Ленін (антиімперіалістична концепція) і Сталін (імперіалістична концепція). А у Європі Муссоліні і Гітлер змушені були зіграти послідовно обидві ролі – від соціаліста і лідера робочого руху до фанатиків імперіалістичної ідеї. В теорії і на практиці в СРСР і в Німеччині та Італії цей розвиток відбувався паралельно. Підпал рейхстагу і вбивство Кірова, геноцид українців голодомором і єврейські погроми – методи фашистські, хоч якими б «головокружениями» ці злочини влади виправдовувались. На той час, як Мусоліні назвав Сталіна «славянским фашистом», інтернаціональна ідея зі світовою революцією чи «єднанням пролетаріату всіх країн» були переконливо скомпрометовані. К.Маркс мав рацію, коли писав, що немає сили більш супротивної інтернаціональному союзу праці, аніж Росія – кріпацька імперія. Перевагу у визріванні такого союзу він віддавав Європі. Сьогодні цей погляд К.Маркса зрозумілий. Соціалізм східних деспотій – в Камбоджі, Північній Кореї, Китаї, Росії – сприймається як непорозуміння. Натомість, європейські країни і народи демонструють втілення марксистського бачення розвитку суспільства, а Росія перетворилась у капіталістичну країну без профспілок, без демократії, без права. Риторика вождів і політичних прихвоснів тут нічого не змінює. А, чесно кажучи, в Росії соціалізму не було ніколи. Десять років хрущовської «відлиги» нічого не змінили...

...Нові намагання знищити Україну, мову українського народу, демократичні вибори свідчать про живучість російського фашизму.

м.Москва, Росія

ЛИСТ ДО ЯНУКОВИЧА

Відчуття «братнього» ліктя

Продовження. Початок на 1-й стор.

Сьогодні Ваш міністр Табачник, Вікторе Федоровичу, народив в українців антисеміта. Він завтра народить у мільйонів таких, як я, антисемітів-смертників, і вже ніяка сила не зупинить українця від ненависти, яку сіє в українську душу Ваш українофоб, провокатор і платний агент чужих держав. Найстрашніше в усьому цьому, що такий міністр мене, загалом толерантну людину, яка має друзів усіх національностей, змушує стати також антисемітом і породжує в мене нікому не потрібну ненависть до євреїв, поміж яких у мене так багато друзів.

Звертаючись до Вас, Вікторе Федоровичу, я водночас звертаюся і до усіх євреїв, і не лише України. Звертаюсь і прошу: приберіть зі своїх рядів цього провокатора Д.Табачника, який висіває у наших душах чергову ненависть і через якого страждатимуть бідні євреї, безневинні євреї, а табачники і вассермани у чорний вівторок чи четвер полетять на своїх персональних літаках до голубих гаваней полуденних морів. Непотрібно нам, українцям, свого а ля Жириновського, як і Вам, Вікторе Федоровичу, цього ідеологічного пса, якого час від часу хтось спускає з ланцюга, щоб гавкати в бік українського народу і закликати й інших ненавидіти його.

Вам має бути соромно, Вікторе Федоровичу, що Вас, нібито вольову людину, мають табачники за ніщо. В іншому випадку вони так би не компрометували Вас. Саме через таких, як Д.Табачник і йому подібних колісничевків, в Україні з'явився анекдот – перифраз про Кучму, в якому висміюється, що цього разу вже Віктор Янукович працює Президентом у того ж таки Д.Табачника.

Кожен з нас з тривогою помічає перші ознаки страшного 37-го року для українців в українській нібито державі. Перші безпідставні ідеологічні звільнення, арешти, чергове вбивство журналіста. Маю на увазі Харків, «Інститут Національної пам'яті»(Київ), «Музей окупації»(Львів), знищення з сайтів Президента великої і гіркої Правди й Кривди про Ґеноцид українського народу, документально доведений світом. Гнітючий дух заповнює мою душу: тінь Валуєва лягає чорним крилом на рядки українського письменника, чобіт Бенкендорфа стукає в мої груди, зрада литвинівців на чолі з самим Литвином волає голосом Гонгадзе і Фучика: «Українці! Будьте пильні! Вас у черговий раз продають холуї». Студентські гуртожитки асоціюються з чорними сотнями, одягають форму і вишукуються в ряди, йдучи строєм до вишів, ліцеїв, шкіл і навіть дитячих садочків. Дим від відстріляних гільз «Розстріляного Відродження» осідає несподіваним страхом у серця українців. Вони почуваються найбільш пригнобленими у своїй країні. У декілька разів більше, аніж росіяни, євреї. Їм стало краще жити, ніж в Ізраїлі, і росіянам, ніж в Росії, де чи не на кожному кроці в мирне небо піднімаються стовпи диму після самоспалень чи самознищень терористів, які породила «сильна рука» і сортир.

Кожен із нас, українців, не хоче повторення «Розстріляного Відродження», як і Ви, пане Президенте, маєте не хотіти. Кожен з нас мріє про мир і спокій над нашими хатами і навіть над Вашими палацами. Кожен із нас не хотів і не хоче, аби і Ви, Вікторе Федоровичу, увійшли в нашу історію тираном чи катом. Я не проти верховенства права. Я так само, як і Ви, за порядок у державі. Я жив у Сполучених Штатах Америки. І я звідти виніс дух казарми. Там не зробиш ані кроку ліворуч, ані праворуч, якщо ти порушуєш писаний американцями закон, порушив Святе із Святих – Конституцію, яка прирівнюється там до Біблії чи Корану, а національний прапор – до святинь американського народу, а не до рядна, як це дозволяють собі називати комуністи в українському парламенті, отримуючи не тільки казкові зарплати у порівнянні «з трудящими», за яких вони так на словах піклуються, а й піднімати голову і подавати знову свій чорний голос під скривавленим прапором після того, як сталінський чобіт (їхній вождь і учитель) страшним молохом прокотився моєю згорьованою землею з маузером і багнетом. Так, в США громадяни живуть відповідно до закону. Ми так само маємо жити відповідно до написаних нами ж юридичних книг, а не телефонного беззаконня, духовного і фізичного кілерства.

Ідеологи від чужих держав Вам, Вікторе Федоровичу, як і обивателю, придумали пропагандистську формулу: «Так історично склалося!». Ні, не так, Вікторе Федоровичу, склалося. Так, як у нас, історично складалося в кожній колонії, які перебували під ярмом двісті чи триста з гаком років, але коли народ скидав своє ярмо чи гнобителів зі своєї шиї, то корінний народ звільнявся і від постулатів колонії: символіки, мови, фальшивої історії написаної окупантами. Вчорашній пригноблений народ ставав господарем своєї землі, переходив на рідну мову, відновлював свою історію, яку до цього йому писали колоністи чи колонізатори.

Мабуть, жоден народ світу не зазнавав такої дикої тиранії, як зазнав український народ від Московської імперії (будь-якого кольору) протягом цих страшних століть «вічної дружби», від Богдана Хмельницького і до дня, який уже стоїть темною тінню за Вашою спиною і, певний, тепер уже не з Вашої примхи, а нав'язаної Вам політики чужими нам людьми. І Ви дуже скоро зрозумієте, що хоч скільки б Ви давали солодких цукерочок, вони все одно пізно чи рано відкусять Вам не тільки пальця, а й руку. І ви ще матимете час в цьому переконатися, якщо не переконалися.

Цивілізований світ дивується, чому після стількох заборон, гвалтівної асиміляції з боку «братів наших старших» українці все ж вижили. Вижила мова, якою навіть співати не дозволялося, друкувати нот. Це нечувана в світі «дружба» двох різних народів, які тепер знову хочуть бути єдиним.

Я хотів би, Вікторе Федоровичу (якщо дозволите), щоб Ви знайшли час (хай навіть під час відпустки) і прочитали історію України. Ви ж нині її Президент і маєте знати історію держави, якою правите. Але прочитати ту історію, яку писав народ, а не полковники від історії під диктовку Кремля. Ви б у ній помітили те, в чому сьогодні уже переконався Ваш побратим «по трону» – Президент Білорусі Олександр Лукашенко. Вже так, як він хотів дружити і догодити Росії, мало хто догоджав із колишніх есересерівських республік. Тепер Ви бачите, чим це для нього кінчається і невідомо чим закінчиться, якщо він не сховається під парасолькою Європи, як прибалти. Закінчиться, Вікторе Федоровичу, прислів'ям: скільки вовка(чи точніше – ведмедя) не годуй, він все одно в ліс дивиться.

Я не хочу ставати чорним пророком, але й Ви, Вікторе Федоровичу, незабаром це відчуєте, якщо ще не відчули, але соромитеся в цьому навіть собі зізнатися і свято вірите, що саме за час Вашого правління ментальність орди зміниться на дух Братерства, Рівности і Щирости. Ні. Росія ніколи не відпустить Україну, і її Ви нічим не задовільните, хоч як би Ви намагалися: ані здачею усіх найстратегічніших українських об'єктів, які ще є в нашій державі, ані мовою, ані історією, яку вони писатимуть нам на своїм «язикє». Вони не просто хочуть нашого ядерного потенціалу, авіа-, суднобудівних комплексів, нашої енергетики чи наших труб. Кремлівські вожді заспокояться тільки тоді, коли уже не народ український буде обирати своїх президентів, а їх призначатиме Москва, як це вже робиться. І тут пануватимуть ВОНИ, а не Ви і ми з Вами, Вікторе Федоровичу. Загляньте в історію, прочитайте про долю усіх українських гетьманів: і тих, які служили вірою і правдою, і тих, які повставали. Ви побачите, чим для усіх них, без винятку, кінчалася вічна дружба: Сибіром, казематом, Соловками чи передчасною смертю. Згадаєте і часи Віктора Ющенка. Як тоді уже звільнялися і підбиралися кадри і ким призначалися: Б.Тарасюк, В.Огризко, Ю.Єхануров тощо. Сьогодні Вам Кремль призначив Д.Табачника, щоб він навів порядок з мовою та історією. Це я називаю того, кого видно неозброєним оком. Про решту Ви краще за мене знаєте.

Як Ви помітили, Вікторе Федоровичу, до іншого (крім української мови та української історії) Москва поки що не втручається. Може, завтра захоче перелицювати хіба що географію, коли вже Крим остаточно ляже під Москву разом з «істинно русскім городом» Севастополем. Д.Табачник і в цьому виявиться «спеціалістом». Навіть без наукових дисертацій. Політика дисертацій не вимагає. Вона вимагає псячого служіння каліфу на час і покривається на віки чорною ганьбою народом, який проклинає яничарів і зрадників у віках, закарбовуючи їхні імена в своїй історії: усній чи писаній.

Нині в Україні стверджують, що Ви копіюєте порядки Російської Федерації. Чесно кажучи, воно й відчувається. Але в одному Ви, Вікторе Федоровичу, непослідовні. Бо якщо вже наслідувати «старших братів» в усьому, то залишайтеся вірним хоча б самому собі. В Російській Федерації більше народів і народностей. У Російській Федерації не одна і не дві Автономні республіки, але в Російській Федерації чхати хотіли на Європейську хартію про мови, яка захищає не ті, що активно поширюються, а ті, що зникають чи відмирають. Як, наприклад, мова українська в Україні за Вашого правління. Тому я й кажу, дорогий Вікторе Федоровичу, візьміть на озброєння путінський принцип: пошліть усіх до сортирів, а разом з ними і вигаданий шовіністами в Україні закон про другу офіційну чи регіональну мову. Зробіть так, як це робиться у «братів наших старших» і скажіть, що Ви в них учитесь і в усьому їх наслідуєте. Хай вони за це Вас погладять по голівці і скажуть: «Молодець! Так тримати, Вікторе Федоровичу!». А заодно переконаєтесь, що наші єдинокровні – такі ж об'єктивні, послідовні і цивілізовані, як і інші народи світу.

Але завтра… Завтра, Вікторе Федоровичу, якщо Ви хоч один крок зробите в бік Європи чи справжньої самостійности, вимагаючи рівноправности у партнерстві, Вас чекає доля киргизького чи білоруського президентів. Повірте мені. Саме тому я Вам так настійно раджу прочитати 350-річну історію «наших «братніх» стосунків з «братами», які пролили нашої крові стільки, на що не спромігся жоден окупант України. Це не я кажу, це засвідчує наша спільна історія понад 300-річної давности.

Сьогодні, з Вашим приходом на найвищу посаду у нашій державі, Москва раптом знову захотіла бути «навіки разом», і навіть якийсь розгадувач кросвордів із Одеси А.Вассерман стверджує, що українці і московіти – єдиний народ і в них єдина мова. Мабуть, саме заради такого чергового зрощення в єдиний «русскій мір» сьогодні зачастив до нас, як у свою вотчину, найголовніший піп Московії, а за сумісництвом – ідеолог Кремля патріарх Кирило, якому Ви з такою пристрастю цілуєте ручки і почуваєтеся, судячи з обоготвореного обличчя, дуже щасливим. Ви ж із таким успіхом станете нещасним, якщо доживете до «русского міра» в Україні і до Московської помісної церкви, яка частіше ходить «на прощу» чи в хрестові походи по Києву й Україні не з хрестами на серці, а з саперними лопатками за поясом.

Патріарх Кирило хоче нині єдиної канонічної церкви. А Ви, Вікторе Федоровичу, запитайте його при зустрічі, а чому ж вони за білі соболі і золоті червінці при Вселенському патріарху Діонісію IV відокремилися від Києва? Захотіли московської самостійности і незалежности, московського верховенства, незважаючи на те, що їх понад сто сорок років канонічними так і не визнав. Згадайте, Вікторе Федоровичу, історію за Вашої пам'яті, не читаючи древньої, якій всього без малого 20 років. Хіба 12 червня 1990 року першим з'їздом народних депутатів РСФСР була прийнята «Декларація про державний суверенітет Російської Федерації», і ця дата не стала Днем Незалежности РФ? Хіба тоді не Росія виборола право на свою самостійність? Ми ж тільки через два місяці, 24 серпня, оголосили про свою Соборність. То хто від кого першим відокремлювався?

Олег ЧОРНОГУЗ,
письменник

Закінчення в наступному числі.

ГРИМАСИ ДОБИ

BACK TO USSR,
або *Мистецтво витинанки з підручника історії*

Протягнуті «за вуха» зміни до програми, на підставі яких чиновники від освіти змусили авторів переписувати підручники, не оформлені наказом. Так само, попри перехід на 11-річну освіту, на сайті МОН неможливо знайти програму з історії для школи – там, де вона має бути, є лише файлик із програмою для п'ятикласників. Виглядає, що зараз в поті чола цензурують історію як Русі, так і козаччини, і, звісно, – буремного XX століття.

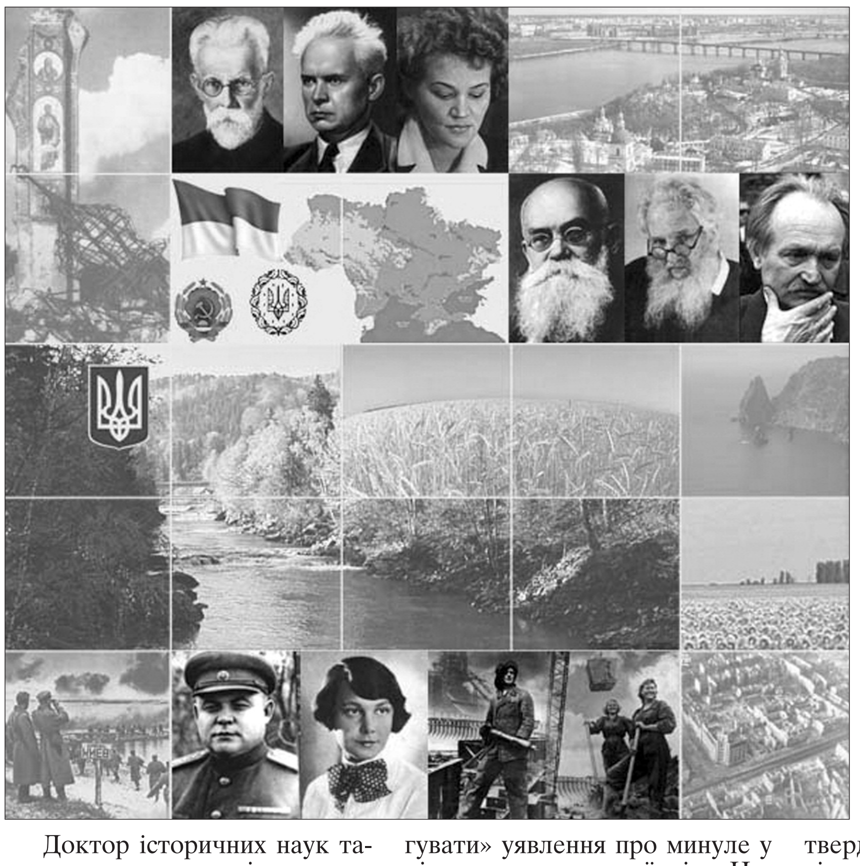
Володимир В'ЯТРОВИЧ, історик

Сьогоднішня влада, перебуваючи в опозиції, нещадно критикувала «помаранчевих» за надмірне захоплення гуманітарною сферою. Проте вже перші кроки нових керівників держави показали, що це захоплення успадкували й вони. Розмов про репресії, Голодомор, УПА чи інші проблеми українського минулого в суспільстві стало не менше, і головними їхніми тлумачами виступають не професійні історики, а всезнаючі політики.

Навчені тим, що в українській політиці «переможець отримує все», вони вирішили поширити свою владу і на минуле. Почин цьому процесу заклав новообраний президент, який всупереч науковим дослідженням, міжнародному визнанню, рішенню українського суду та чинному в Україні закону публічно заперечив Голодомор як геноцид. Озвучена ним «нова» концепція цієї трагедії з точністю до останньої коми нагадувала кремлівські тези про «общєє горє» і «пєрєгіби на местах».

Стало модним оцінювати наше минуле з точки зору того, наскільки подобається воно нашим сусідам. А оскільки нашим сусідам вже кілька років ой як подобається «ефективний менеджер Йосиф Сталін», на якого активно рівняються сучасні російські менеджери – прем'єр та президент, то говорити про його злочини стало недоречно. Те, що про них говорять не лише історики, а й мільйони документів, теж не біда. Найважливіші з цих документів досі у сховищах спецслужб, а новий керівник СБУ,який швидко зрозумів своє місце і роль, першого ж дня заявив – вся правда, яку треба було відкрити, вже відкрита. Тобто – досить з вас. Немає документів – немає минулого, є лише уявлення про нього, яке можна нав'язати через пропаганду. Класична модель тоталітарного контролю випрацьована і апробована великими теоретиками та практиками історії – Йосифом Вісаріоновичем та Адольфом Алоїзовичем.

Флагманом переоцінки української історії став Дмитро Табачник, який користається своєю посадою, аби нав'язати суспільству власні уявлення про нашу історію. Перші ж його заяви – про нові підручники та узгодження їх з російськими колегами. При цьому «історичними відкриттями від Табачника», які обов'язково мають скорегувати програму викладання історії, стали тези, що «голод в Україні не був штучним», «Сталін був переможцем у Другій світовій», «Бандера та Шухевич – нацистські колаборанти». Схоже, до рук доктора історичних наук Дмитра Табачника потрапив підручник історії, виданий у роки його буремної молодості, років двадцять п'ять тому, який він сприйняв за невичерпне джерело для власних історичних реформ. Адже нічого нового у запропонованому немає, про все це давно і дуже багато говорила радянська пропаганда. І що, помогло воно їй? Правда, випираючи, як шило з мішка, розірвала не тільки радянський історичний міф, а й завалила усю, здавалося б, нездоланну імперію.

Доктор історичних наук таки зле вчив предмет і не спиняє своєї марної, але активної роботи із цензурування історії України.

Більшість людей не читає історичних праць, мемуарів чи тим паче збірників документів. Їхнє уявлення про минуле формуються в шкільні роки, коли хочеш-не-хочеш мусиш вивчати історію як окремий обов'язковий предмет. Тож в будь-якому суспільстві головним інструментом формування уявлень про минуле є шкільний підручник історії. Недарма його іноді відносять до атрибутів державності поруч із гімном, прапором, гербом. Це прекрасно розумів ідейний натхненник теперішніх «реформаторів» Йосиф Сталін, який особисто брав участь у творенні радянського канону минулого. Його «Короткий курс історії ВКП(б)» був своєрідною матрицею, на базі якої мали розвиватися усі подальші дослідження історії СРСР. Уявлення про минуле наших політиків та можновладців досі регламентується цією матрицею, адже більшість з них не читали нічого іншого.

Та їхній час невблаганно минає. За двадцять років незалежности виросло майже ціле покоління громадян з цілком іншим уявленням про минуле. І попри те, що часто вони живуть на вулицях Леніна, Дзержинського, Молотова, ходять на навчання чи на роботу попри їхні монументи, вони розуміють, що влада, яка забрала життя мільйонів українців, була злочинною. Вони розуміють, що та влада змогла реалізувати свої плани тільки завдяки мовчанню більшости. Вони розуміють, що таке зло більше не повинно повторитися. Ці молоді люди для політиків, які відверто чи приховано намагаються повернути Україну в «світле минуле», стали «втраченим» поколінням. Для майбутнього України вони ж стають генерацією надії. Тож, аби їхні лави не поповнювалися з кожним роком, слід «відкорегувати» уявлення про минуле у підростаючих українців. Цю місію взяв на себе Дмитро Табачник.

1 вересня у День знань сотні тисяч п'ятикласників почнуть знайомство із минулим свого краю через підручники під назвою «Вступ до історії України». І хоч ця книжка не містить і не повинна містити великого об'єму історичної інформації, саме вона формуватиме перші уявлення про минуле у школярів. Тож важко переоцінити її значення. Цьогорічні п'ятикласники бачитимуть дещо іншу картину минулого, як їхні на рік старші друзі. Тож спробуємо розібратися, що і чому прибрали із підручників для 5-го класу. Не менш цікавим буде з'ясувати, як це було зроблено.

Зміни до шкільних програм історії вносять періодично, адже з кожним роком дедалі більше стає подій, що стали історією, не зупиняють своєї роботи історики – віднаходять нові матеріали чи конструюють нові цікаві концепції. При цьому процедура внесення змін є доволі тривалою. Їй передують тривалі дискусії в наукових колах, на яких власне й апробуються ті чи інші бачення чи уточнення. За результатами дискусії слідують бюрократичні кроки міністерства освіти – пропозиції щодо змін чи уточнень обговорюються на робочих групах, нарадах, потім – колегії МОН за участі представників міністерства, істориків та викладачів, методистів. Власне за результатами цього обговорення приймаються ті чи інші зміни та уточнення до програми, які на останньому етапі оформлюються у відповідний наказ міністра. Таким чином, в ході тривалих публічних, часом доволі гострих дискусій, після нарад за участи майже трьохсот істориків та вчителів історії зі всієї України, після тривалого громадського обговорення (проект програми після колегії до наказу міністра пройшов двомісячне публічне громадське обговорення) було прийнято останні зміни до програми 2009 року.

Проте цієї програми, яка стала результатом роботи багатьох істориків, педагогів та методистів, вже чомусь немає на сайті міністерства. Тут, серед програм із інших предметів, вивішено лише певний текст, який попри те, що за формою схожий на програму курсу «Вступ до історії у 5 класі», ніколи не обговорювався публічно. Ніде не повідомлялося про його розгляд колегією і ніхто не бачив наказу міністра.

Не менш цікавим є спосіб донесення інформації про зміни програми до авторів підручників, які мали відповідно адаптувати свої тексти. Про це розповів в інтерв'ю «Українській правді» Віктор Мисан: «Остання редакція програми затверджена МОН 2005 року і відкоригована 2009-го. Її автор – Віталій Власов. Хто вносив зміни до цьогорічної програми, мені не відомо. У телефонному режимі редактор видавництва назвала ці зміни. Свого тексту з правками я так і не бачив». Тож дискусії та відповідні бюрократичні процедури в терміновому порядку замінені на звичне для радянських часів телефонне право.

А тепер придивімося, які «зміни» вносилися до програми таким нахабним чином. Слово «зміни» зумисно пишу в лапках, адже мова може йти лише про одну зміну – прийнятий у світовій історіографії термін «Друга світова війна» знову замінили на придуманий сталінськими пропагандистами «Велика вітчизняна війна». Інше – просто вилучили. Після таких «витинанок» з програми історії для 5-го класу зникли наступні теми: «Українські січові стрільці. Мистецька творчість українських січових стрільців»; «Західноукраїнські землі в міжвоєнний період»; «Великий терор. Репресії»; «Український визвольний рух в роки війни (ОУН та УПА)»; «Завершення війни, післявоєнний період, придушення визвольного руху»; «Дисиденти»; «Національно-демократичний рух 1980–1990-х років». Тож витинанки були не випадковими, а робилися під кутом зору вилучення інформації про боротьбу українців за незалежність та її придушення окупантами.

Ця тенденція чітко проглядається, часом навіть в брутальнішому вигляді, не тільки в програмі, а й у «адаптованих» текстах підручників, з яких вилучено ще й інформацію про бій під Крутами, термін «штучний Голодомор», тексти та ілюстрації про УПА та Помаранчеву революцію. Як свідчить в своєму інтерв'ю вже згадуваний автор підручника Віктор Мисан, внесено зміни навіть у тексти, що стосуються козацьких часів. Більшість правок торкалися політики Росії на українських землях, їх метою було сформувати неагресивний образ нашої північно-східної сусідки. Українці мають забути, чому сотні років перебували у колоніальному ярмі. Чи не для того, аби не помітити його відновлення?

Що цікаво, на сайті МОН, де розміщені програми з усіх предметів, спромоглися поставити програму з історії лише для 5 класу. Очевидно, забрати історичні факти із наступних років займає у чиновників більше часу. Але щоб витратити час на проведення публічного і фахового обговорення, підготовки наказу – такого, мабуть, і в думках не було. І що ми маємо тепер – за дзвінком зверху адаптовані підручники до незаконної програми (нагадаємо – наказу ніхто не бачив). І все – за бажанням однієї особи, яка претендує на роль оголошувача єдино правильної версії історії.

Коли читаєш, як і які зміни вносяться в наші підручники історії, важко позбавитися нав'язливого відчуття дежавю. І справді, все це вже було. Совкові за формою і змістом псевдореформи свідчать про ретроградство нової влади, її нездатність вирватися із полону радянського минулого, а отже – про її безперспективність.

У міністерства завжди залишиться можливість почати волати на «несправедливу критику» і посилатися на якісь нормативні акти щодо переходу на 11-річне навчання. Але зміна обсягу матеріалу, який вивчається в певному класі, не передбачає адміністративного вилучення явищ, держав, рухів, постатей чи навіть років і десятиліть із нашого минулого. Виглядає, що попри пафос нового міністра освіти, вийти із «новими» підходами до історії на публічне фахове обговорення він боїться. Бо минуле не можна затерти. Не можна знову закрити вже відкриті архіви, не можна спалити опубліковані документи, не можна вивітрити пам'ять. Історію розповідають не лише підручники, а й навіть заклопотані роботою батьки. І навіть якщо хтось пробує переписати підручник – він не накаже «стули пельку» нашим дідам і батькам. Не накаже усім вчителям.

Отже – наша історія не зникне. І ще раз навчить, що минуле можна повторити в сьогоденні лише як фарс. Нині – ми є свідками перших актів постановки цього фарсу. А в кінцевому результаті те, в якій державі нам жити – в карикатурному СРСР чи в перспективній демократичній країні – залежить не тільки від влади, а й від її громадян.

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

ЧИ ДОПУСТИМА ПОДАЛЬША ЗЛОЧИННА БАЙДУЖІСТЬ?!

Русь – це наша українська історія

Микола БІЛИЙ,
політолог

Процитуємо окремі тези з призначеної для широкого кола українських читачів унікальної за політичною суттю книги «Мова і Нація», Дрогобич, «Відродження», з професійно уловленим її авторами Василем Іванишиним та Ярославом Радевич-Винницьким історичним часом для доступного увиразнення тієї життєдайної для української нації суті (час розпаду імперії зла):

«Русь» – це самоназва корінного народу середньовічної Київської держави, а також назва самої цієї держави. Це слово і його похідні: «руський», «русин», «русинський», «руснак» та ін. – на західних окраїнах розселення українського етносу збереглись до наших днів.

Галичина масово перейшла на терміни з коренем **україн-** у кінці XIX – на початку XX століття (вирішальним поштовхом стало святкування сторіччя «Енеїди» І.Котляревського). Робилось це свідомо – задля єдності українського народу, штучно розчленованого між двома імперіями: Російською та Австро-Угорською.

Згодом (у писемних пам'ятках від 1187 року стосовно наддніпрянської частини Русі і від 1189 року стосовно Галичини) з'являється слово «Україна». Протягом століть слова «Русь» і «Україна» вживались як синоніми. Так, і Хмельницький, і письменники його епохи використовували паралельно слова Україна-Русь-Росія; українській-руський-російський.

А ще раніше в «Граматиці доброглаголивого еллинословенскаго языка» (її традиційно називають «Адельфотес»), видрукуваній у Львові 1591 року, навіть на титульному листі написано: «Ко наказанію многоименитому Россійскому роду». Вислови «россійскій род», «россkій род» неодноразово вживаються і в тексті «Граматики». Проте йдеться тут не про «російський рід» у сучасному значенні, а про рід український, свідченням чого можуть слугувати хоча б приклади слів із «Граматики»: **дівчинка, кошичок, хлоп'ятко, хлоп'яточко.**

Але звідки на Русі взялись слова «Росія», «російській»?

Слово «Росія» – це слово «Русь» у середньогрецькому (візантійському) мовному оформленні. Кожен народ пристосовує чужі назви до своєї мови: поляки кажуть «Польска», а ми – «Польща», хорвати називають свою країну «Хрватска», а українці іменують її «Хорватія». Отож і середньовічні греки називали країну наших предків не «Русь», а «Росія».

«Малою Руссю» в XIV столітті називали в протиставлення Великій Русі, тобто **Київській Русі**, Галицько-Волинське князівство, яке займало нинішню Західну Україну з прилеглими територіями (до Дніпра на сході і Чорного моря на півдні; значна частина західних територій Галицько-Волинського князівства згодом відійшла до інших народів – Польщі, Румунії, Угорщини, Словаччини). До самого кінця XIV століття Київ – «мати городів руських» включався в територію Великої Русі.

Пізніше константинопольський патріархат почав називати Великою Росією Московщину, в зіставленні з тією ж таки Малою Росією – Галицько-Волинською державою. Потім назва «Мала Росія» була поширена на всю територію України – колишньої метрополії Київської Русі. Спрацював принцип аналогії: Малою Грецією називали колись власне Грецію (метрополію), а Великою Грецією – колонізовані греками землі. Та ж аналогія прослідковується в історичних назвах Малої і Великої Вірменії, Британії, Польщі.

«Назви «Мала Русь» і «Велика Русь» утворені грецькою психологією і пішли з синоду царгородського патріярха 1303 р. зі справи утворення Галицько-Волинської митрополії» (С.Шелухин).

В XVII столітті слово «Росія» припало до вподоби дякам (чиновникам) царя Олексія Михайловича, а тоді вже всій державно-церковній верстві на чолі з самодержцем. Проте ця назва загальноприйнятою і офіційною стала не одразу. Ще 1713 року посол Московії в Копенгагені отримав розпорядження: «У всіх курантах (газетах) друкують державу нашу Московською, а цього ради звольте застерегти, щоб друкували Російською, про що й іншим по всіх дворах писано». Бо й справді ніхто в Європі не плутав Русь (Україну) з Московією...

Цар Петро І заборонив називати Україну Руссю. В Росії було заборонено також слово Україна.

Теорію єдности Русі-Росії розробили у XVIII столітті німці, зокрема Ф.Міллер. Катерина ІІ загрозила всім не згідним з цією теорією тюрмою» (кінець цитати).

Наведене вище правдиве пояснення послідовности переміни (для нас – викривлення) греками назв чужих для них країн (Русі-України і Моксель-Московії), узурпаторського перекручення смислу грецьких введень московськими царями-імператорами, з відмовою від історичної назви своєї країни – Московія і загарбницьким привласненням собі чужої назви – Росія та насильницьким накиданням на Русь-Україну знущальної назви – Малоросія (зі змістом: менша, молодша, підвладна) доводить необхідність кваліфікувати дані дії Московії як міжнародний історичний злочин. Адже бачимо з історичних фактів, що Московія здійснювала «оформлення» духовних загарбань після здійснення територіальних та придушення поневолених народів аж до рабського стану та накопичивши ресурси для силового насадження у свідомість світу власного підступного тлумачення реалій. Дуріння типу "так історічеські сложилось" з уст узурпатора-загарбника дурінням і є. Вільна Україна таке дуріння зобов'язана «зрубати під корінь» і відкинути. Має зробити це, навіть якщо зледачілий вільний світ не надасть належної підтримки в цьому, і байдужости тут не повинно бути місця.

Ось як тлумачить нашу державну і громадянську злочинну байдужість в цьому питанні великий жертовний патріот і видатний український публіцист Павло Штепа:

«Варварська, деспотична Московщина примусила нас занехаяти своє старезне ім'я Русь і відновити також старе і також національне ім'я Україна. Тепер ми вживаємо лише ім'я Україна, **але це не значить, що цим ми втратили право власности на ім'я Русь**. Хоч його ми і не вживали, але воно **лишається нашою власністю**, і, крім нас, українців, ніхто не має права його вживати, хоч би й у перекрученій формі «Расія», «рускій».

Ми не визнаємо крадежі москвинами Київської доби нашої історії і кажемо москвинам, що вони не мають найменшого права до неї. Москвини цілком слушно нам відповідають: «Неправда ваша. Ми, москвини, маємо право на Київську добу, бо ж ВИ САМІ визнаєте нам це право; а доказом на це є факт, що ВИ САМІ називаєте нас, москвинів, «росіянами», а нашу державу чи край – «Росією». А як визнаєте нам право на ім'я Росія, то тим самим автоматично визнаєте нам право на ВСЕ, що з тим іменем пов'язано, отже, і на Київську добу. Так!, москвини мають рацію, бо ж це логічно і обосновано. Питаємо: а де ж наша національна свідомість? Де ж наша боротьба проти московської узурпації, проти московської брехні, проти московського поневолення? ЧОМУ москвини відмовилися від свого цілком пристойного і гарного ім'я «Московія», ми знаємо. Але ЧОМУ МИ, українці, відмовляємось від імен «Московщина», «московський», «москвини», а натомість називаємо їх «росіяни», «Росія», «російський», с. т. визнаємо їхнє право на украдене ними наше добро?

Щось не в порядку в нашій голові, а точніше – в нашій ДУШІ. Знаємо, що москвини мають стільки прав на ім'я «росіяни», скільки на ім'я «французи» чи «японці», але ВЖИВАЄМО ту шахрайську назву, а тим самим автоматично ВИЗНАЄМО право москвинів на НАШЕ прадавнє ім'я. А звідси є лише один крок до визнання їхнього права і на нашу історію та культуру; до визнання «братства» обох народів. А далі лише два кроки до спочатку культурної, потім економічної і нарешті політичної федерації, яка – як уже показала вся наша і московська історія – автоматично перейде в СССР під якоюсь назвою».

Певно, виразніше і дохідливіше цю правду не скажеш.

З чого треба розпочинати відновлення історичної правди і справедливості і чому тепер?

Тепер тому, що Україна має принципово інший статус у міжнародному правовому полі і суттєво змінився світ – настала епоха національних держав. Раніше, у часи І.Мазепи, М.Грушевського, С.Бандери, П.Штепи, Україна була підневільною і в ній та за її межами скрізь у світах буяв московський нікім і нічим не стримуваний терор проти українства, а вільний світ закривав на це очі і вуха, щоб не ув'язнути глибше у протистоянні з великою дикою імперією. Тепер самостійна Україна визнана світом, ми маємо непідконтрольні московському КГБ науку, літературу, мовлення і т. ін. Нас тепер почує весь вільний світ, народ Московії та ще поневолені нею народи. І не лише почують, а й задумаються та перегорнуть не по московському, а по своєму правдивому прочитанню сторінки історії. Зрозуміють, що ми праві і справедливі, а наше Слово, як і те, «що було Спочатку», людству на користь.

Розпочинати треба з чину свідомого українства, бо вищі посадові особи в Україні, дипломати та інші високопоставлені чиновники, стіснені у таких діях інерцією накопичених міжнародних документів, протокольних інструкцій і т. ін., зітканими серед іншого і на підставі імперсько-московських панівних у минулому фальшивок. Та й холопство і боягузтво у цьому контингенті владних користолюбців має велику інерцію. Свідоме українство, особливо науковці, письменники усіх жанрів, філософи, всі інтелігенти різних професій в Україні і в українських діаспорах по світу сущі, має використовувати у мовленні і писанні назви Московія замість «Росія», московська імперія замість «Російська Федерація», москвинська або московитська мова замість «російська мова» та навертати до цього народні маси через доступні нарешті правдиві роз'яснення. Маємо тепер робити це першими і хоч би й одні! Показово з процитованого на початку статті матеріалу, що її автори такого почину за прикладом П.Штепи ще не зробили, не зробили мабуть свідомо, враховуючи стан населення та інерцію його звичок. На сьогодні історичний час і процес напрацювали достатньо підстав для рішучого виведення на денне світло Правди і Справедливости з-під історичних завалів.

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

ЗАГИБЕЛЬ ВАСИЛЯ СТУСА

Василь ОВСІЄНКО,
лауреат премії ім.В.Стуса

Хто міг у неволі не писати – тому було легше. Митець же, казав співкамерник Юрій Литвин, схожий на жінку: якщо він має творчий задум, то мусить розродитися твором. І як матері тяжко бачити, що нищать її дитину, так і митцеві, коли нищать його твір. А ще коли виривають ту дитину з утроби недоношеною і топчуть брудними наглядацькими чобітьми...

У лютому 1983 року Стуса запроторили в одиночку на рік. Коли він вийшов звідти, то нас із ним звели у 18-й камері десь на півтора місяця. Я перечитав його грубий саморобний зошит у блакитній обкладинці з кількома десятками віршів, написаними верлібром, та зошит у клітинку з перекладами 11 елегій Рільке. Тоді я був у тяжкому стані (серце боліло) і не спромігся вивчити жодного вірша, за що себе досі картаю. Та й не сподівався, що нас так швидко розведуть. В останніх листах цю збірку Василь іменує «Птах душі» і пише, що було там до 300 віршів і стільки ж перекладів. Той «Птах» не вилетів з-за ґрат. Це ще один злочин російського імперіалізму проти української культури… І не тішмо себе солодкою казочкою, що рукописи не горять. Михайлина Коцюбинська каже, що Стусова творчість – як дерево з обрубаною вершиною. З п'яти його кучинських років залишилося всього 44 листи, кілька віршів і текст, названий у виданнях «З таборового зошита», про який мова далі.

…У жовтні 2000 року я в черговий раз їздив до Кучино на наукову конференцію з питань тоталітаризму. А також як живий експонат Меморіального музею історії політичних репресій і тоталітаризму «Перм-36», який з 1995 року діє в нашому до болю рідному концтаборі. (Сього 2010 року, як відомо, мене туди не пустили, знявши з потяга у Брянську як особу, небажану в Російській Федерації). І зустрівся я там тоді зі своїм співкамерником литовцем Балісом Ґаяускасом та його дружиною Іреною Ґаяускене.

Я показав Балісові та Ірені ксеровідбиток рукопису Василя Стуса «З таборового зошита». І пані Ірена сказала:

– Це ж я винесла...

Баліс додав:

– У Мордовії було легше. Відтіля багато хто виносив інформацію. Але вони нас і вивезли з Мордовії тому, що там були канали. 1980 року, коли нас вивозили з Мордовії на Урал, хтось запитав начальника табору Некрасова, куди нас вивозять. Він відповів: «Вас везуть туди, де ви не будете писати».

Отже, Стус писав і там, де писати вже було злочином. Тим паче такі речі, як «З таборового зошита». Ці 16 клаптів займають у книжці 12 сторінок, але їхня вибухова сила була такою, що погубила й самого Василя. Я вважаю, що однією з причин його знищення була поява в друці на Заході цього тексту.

Друга причина – підготовка до висунення його творчості на здобуття Нобелівської премії. Вірші Василя Стуса публікувались за кордоном. Світ бачив рівень таланту українського поета не через призму дисидентства, а як художнє явище. Зарубіжна українська громадськість у кінці 1984 року створила в Торонто «Міжнародний комітет для осягнення літературної нагороди Нобеля Василеві Стусові в 1986 році». Комітет розіслав листи лавреатам Нобелівської премії та видатним людям з проханням про висунення, готував переклади. Говорили, що до цієї справи причетний Генріх Бьолль, лавреат Нобелівської премії 1972 року і президент Міжнародного ПЕН-клубу (1971–76). Так, він захищав Стуса, але його документа про висунення нема. Дуже можливо, що премія Стусові була б присуджена. Але не так думала Москва, хоча вже почалась «перестройка» і в Кремлі сидів реформатор Михайло Горбачов...

1936 року у схожій ситуації опинився був Адольф Гітлер. Тоді Нобелівську премію присудили німецькому публіцистові Карлові фон Осецькому. Але він сидів у концтаборі. Гітлер розпорядився його звільнити. Але поки прокручувалась бюрократична машина, лавреат помер у неволі.

Москва ж розв'язалася з українським кандидатом на Нобелівську премію за сталінським заповітом: «Нет человека – нет проблемы».

Адже Нобелівську премію присуджують тільки живим...

Як це було? Я вже наголошував, що в тюрмі мало що бачиш, але за звуками визначаєш, що відбувається.

Улітку 1985 року Василь Стус лише ненадовго виходив з карцерів і сидів у камері № 12 з Леонідом Бородіним (російський письменник, нині головний редактор журналу «Москва»). Камера маленька, розкинеш руки – і дістанеш стіни. Подвійні нари, дві табуретки, тумбочка одна на двох і параша. На нарах можна перебувати лише 8 годин на добу. Сидіти на них в інший час – порушення режиму.

Одного разу вночі солдат-охоронець на вежі голосно співав. Бородін устав, натиснув на кнопку дзвінка, покликав наглядача і попросив подзвонити солдатові, щоб не заважав спати. Назавтра виявилося, що це Стус розбудив усю тюрму – і його кинули до карцеру на 15 діб. Бородін ходив правдатися до начальника табору майора Журавкова, але той мав інше завдання: знищити Стуса.

Через кілька днів після карцеру, а саме 27 серпня 1985 року, – нова напасть. Стус узяв книжку, поклав її на горішні нари і так читав, спершись на них ліктем. У прозурку (вічко) заглянув прапорщик Руденко: «Стус, нарушаете форму заправки постели!». Стус зайняв іншу, дозволену позу. Але черговий офіцер старший лейтенант Сабуров, Руденко і ще один наглядач склали рапорт: Стус у робочий час лежав на нарах у верхньому одязі і на зауваження громадянина контролера вступив у пририкання. 15 діб карцеру. Виходячи з камери, Стус сказав Бородіну, що оголошує голодівку. «Яку?» – «До кінця».

1983 року було таке, що Стус тримав голодівку 18 діб. Казав мені потім: «Як то гидко виходити з голодівки, так нічого й не добившись. Більше я так робити не буду».

Це була людина слова.

Карцери були в північній частині бараку, в поперечному коридорчику. Стуса утримували в третьому, що на розі, найближчому до вахти. Звідти до нас не доходили ніякі звуки. 2 вересня нам з робочих камер було чути, що Стуса водили до якогось начальства. Повертаючись звідти, він у коридорі зумисне голосно повторював: «Накажу, накажу... Та хоч знищіть, гестапівці!» Так він сповіщав нас, що йому погрожували новим покаранням.

Естонець Енн Тарто ввечері забирав готову продукцію з камер і розносив роботу на завтра. 3 вересня він почув, що Стус просить валідолу. Наглядач відповів, що нема лікаря. Тоді Енн сам сказав лікареві Пчельникову, і той дав Стусові валідолу.

В протилежному кінці того коридорчика, навпроти, в робочій камері № 7 працював у денну зміну Левко Лук'яненко. Коли не чути було наглядача, Левко гукав: «Василю, здоров!». Або: «Ахи!». Василь відгукувався. Але 4 вересня він не відгукнувся. Натомість близько 10–11 години Левко почув, що в коридорчик запасним входом зайшло начальство. Він розпізнав голоси начальника табору майора Журавкова, начальника режиму майора Федорова, кадебістів Афанасова, Василенкова. Відчиняли двері, щось стиха перемовлялися. А потім – якась незвична тиша. «Навіть та язичниця не реготала», – згадував Левко. Це майстриня.

Упродовж кількох днів ми з різних приводів записувалися на прийом до начальства. Нема лікаря Пчельникова. Нема кадебіста Василенкова. Нема майора Журавкова. Обов'язки начальника виконує майор Долматов, замполіт. На запитання про Стуса відповідає: «Мы не обязаны отвечать вам о других заключенных. Это не ваше дело. Его здесь нет».

Ще теплилася надія, що Стуса відвезли в лікарню на станцію Всехсвятська. Але в кінці вересня мене самого завезли туди. Тримають одного, а все ж я довідався, що Стуса тут не було. Може, повезли кудись далі? 5 жовтня викликають мене два кадебісти – якийсь місцевий (схоже на Зуєв чи Зубов) та Ільків Василь Іванович, який приїхав з Києва. У розмові з ними я називаю всіх померлих у Кучино, в тому числі Стуса.

– Ну, Стус... Серце не витримало. З кожним може трапитися.

Отут і моє серце впало...

Так, ми відходимо, як тіні, і мов колосся з-під коси,
в одним єднаєм голосінні свої самотні голоси.
Не розвиднялося й не дніло, а тільки в пору половінь
завирувало, задудніло, як грім волання і велінь.
Та виляґаючи в покосах під ясним небом горілиць,
ми будимо многоголосся барвистих світових зірниць.
Народжень дибиться громаддя, громаддя вікових
страстей,
а Бог не одведе очей від українського свічаддя.
То не одне уже світання, тисячоліття не одне,
як ув оазі безталання нас душить, підминає, гне...
Як тавра нам віки, як рана, прости ж,
мій Боженьку, прости,
коли завзяття безталанне не винести, не донести.
Та віщуни знакують долю – ще розчахнеться
суходіл,
і хоч у прірву, хоч на волю – об обрій кулаки оббий.
Ти ще побачиш Україну в тяжкій короні багряній.
На тихі води і на ясні зорі
паде лебідка білими грудьми.
Вдар, блискавко, і, громе, прогрими,
аби вже не простерти крил – у горі.
Зелені села, білі городи, і синь-ріка, і голуба долина,
і золота, як мрія, Україна кудись пішла,
лишаючи сліди.
Отут спинюся на самотині – там, де копита
коня вороного
розбризкують геть ярі іскри 'дного днів.
...Враз ослонилася дорога, що при самій урвалася меті.

Це цілком можливо, що смерть настала від серцевого нападу. Але зважмо, що Стус тримав голодівку в холодному карцері, маючи на собі лише штани, куртку, труси, майку, шкарпетки та капці. Постіль не видається. Хіба капці під голову. Температура тоді вдень навряд чи сягала 15 градусів. Сонце в той карцер не заглядає. Вранці в своїй 20-й камері ми з Балісом Ґаяускасом бачили лід на шибках. А Стус же не мав чим укритися. І енергії, щоб зігрітися, не мав... Лук'яненко переживав подібні ситуації і описав їх у нарисі «Василь Стус: останні дні» (Не дам загинуть Україні! К.: Вид. «Софія», 1994. – С. 327 – 343). Це психологічно достовірний нарис, проте мушу застерегти, що Лук'яненко почасти моделює поведінку Стуса і події довкола нього. Адже він не був поруч.

Дружині Валентині Попелюх адміністрація мусила повідомити про смерть чоловіка. Вона замовила цинкову домовину і вибралася в дорогу з сестрою Олександрою і подругою Ритою Довгань. В аеропорту «Бориспіль» їм категорично порадили не брати домовину, бо тіла не віддадуть. З Москви приїхав син Дмитро, який служив тоді у війську. 7 вересня майор Долматов сказав їм: «Ну что же, пройдем на кладбище». І привіз їх на щойно засипану могилу.

...24 лютого 1989 року 46-літній майор Долматов ліг поруч зі Стусом, усього за кілька могил. А майор Журавков помер через 10 днів після Стуса. Журавков-молодший, лейтенант-оперативник, якого ми називали «спадковий принц», улітку 1987 року втопився в річці Чусова.

Усе це викликає поважні сумніви, чи справді Стусова смерть настала внаслідок серцевого нападу.

Десь там в одному з карцерів (Баліс каже, що в 6-му) сидів тоді Борис Ромашов, родом з Ґорького. Він убивця, що «став на політичну платформу». Удруге його посадили за примітивні антирадянські гасла, що ними він обписав свій паспорт і військовий квиток і кинув їх у двір військкомату. Хоч казав, що в нього є довідка про психопатію, та все ж йому дали 9 років ув'язнення та 5 заслання. У нього був конфлікт зі Стусом: замахувався в робочій камері механічною викруткою. Стус зайняв оборонну позу – і той не посмів. Обох посадили на 5 діб. А Баліса Ґаяускаса за рік до звільнення Ромашов намагався вбити, завдавши йому кілька ударів механічною викруткою по голові та в груди. Баліс упав під стіл, тому удар леза прийшовся навскіс, не діставши серця. За цей вчинок Ромашова покарали лише карцером, але кадебіст носив йому туди чай.

На нашій зустрічі у жовтні 2000 року Б.Ґаяускас висловив думку, що Ромашова могли послати вбити Стуса...

Але в жовтні 1985 року Енн Тарто сказав мені, що нібито Ромашов чув, як увечері, під час «відбою», Стус застогнав: «Убили, холєра...». Через кілька місяців я мав нагоду спитати Ромашова, чи підтверджує він, що чув стогін Василя. – «Я об этом не хочу говорить».

А могло бути й так. Під час «відбою» наглядач каже карцерникові: «Держи нары». Бо вони тримаються на шворні. Наглядач з коридору, крізь стіну, виймає шворня – і нари падають униз. Під ними приковано до підлоги табуретку, де тільки й можна сидіти. Наглядач міг несподівано вийняти шворня – і нари вдарили Стуса по голові...

Заднім числом ми згадували і порівнювали всі деталі. Згадали, що вночі з 4 на 5 вересня в коридорі пролунав вепрячий рик наглядача Новицького: «Давай нож!». Це вони вже запускали версію, що Стус провісився в робочій камері на шнурі. Кухні наказали приготувати тридобову пайку, ніби хтось іде на етап. Але ті так і не взяли. Та й ніколи в Кучино на етап нічого не видавали: пайку ми одержували в Пермі. Через кримінальника Вячеслава Остроглядa намагалися запустити версію про самогубство в карцері № 3 загостреною швайкою. Але ні шнур, ні швайка ніяк не могли потрапити в карцер: Стуса дуже старанно обшукували. Левко Лук'яненко добре зауважив, що в його 7-й робочій камері, куди ніби виводили Стуса на роботу, в другу зміну ніхто не працював. Він зауважував, як залишав деталі на столі. Ніщо не було порушено. При ексгумації 17 листопада 1989 року ми не запримітили ніяких пошкоджень голови і шиї. Обличчя не було спотворене. Тільки носовий хрящ запав. Та, власне, ця процедура відбувалася в такому напруженні, що нам не до огляду було.

Я не віддаю переваги жодній з двох моїх версій. Загадку загибелі Василя Стуса знають виконавці. Деякі з них невипадково скоро померли. Знають замовники, і деякі з них досі живі. Але вони до злочину не зізнаються.

Одного я певен: це був наказ Кремля: не допустити, щоб українець став лавреатом Нобелівської премії. Та ще й у камері.

Повний текст моїх спогадів про Стуса: Овсієнко Василь. Світло людей: Мемуари та публіцистика. У 2 кн. Кн. І / Упорядкував автор; Худож.оформлювач Б.Є.Захаров. – 2-ге видання, доп. Харків: – Харківська правозахисна група; К.: Смолоскип, 2007. – С. 129-237:
Василь Стус у віддзеркаленнях. Спогади Василя Овсієнка про Василя Стуса.– Полтава, 2007. – 192 с.
Також на сайті Харківської правозахисної групи:
http://www.khpg.org; http://archive.khpg.org
(Музей дисидентського руху)

01103, Київ, вул. Кіквідзе, 30, кв. 60. Тел. (044) 285-12-11.
ovsienko@voliacable.com

Закінчення. Початок у №34.

У ДЗЕРКАЛІ ЧАСУ

«БИЛИНИ СТАРОДАВНЬОГО КИЄВА»

Тільки тоді, коли серед чистого поля за Обуховом нашої пам'яті чи непам'яті постали хитким міражем вали, частоколи і вежі Дитинця, ми збагнули, як нам, українцям, не вистачало його – стародавнього Києва, його билин про початки нашої літописної історії, нашої державности! Ось і в останні вихідні серпня у Парк «Київська Русь», що біля села Копачів Обухівського району, на історично-військовий фестиваль «Билини Стародавнього Києва. IX–XI століття» з'їхались півтисячі богатирів-реконструкторів з України, Росії, Білорусі, Польщі і навіть з Франції. Справді, богатирів, справді витязів-лицарів, адже це переважно молоді люди, не просто пристрасно закохані в рідну історію, а завзяті її реставратори і рекламатори, члени популярних нині у світі клубів історичних реконструкторів.

Галина АНДРОЩУК

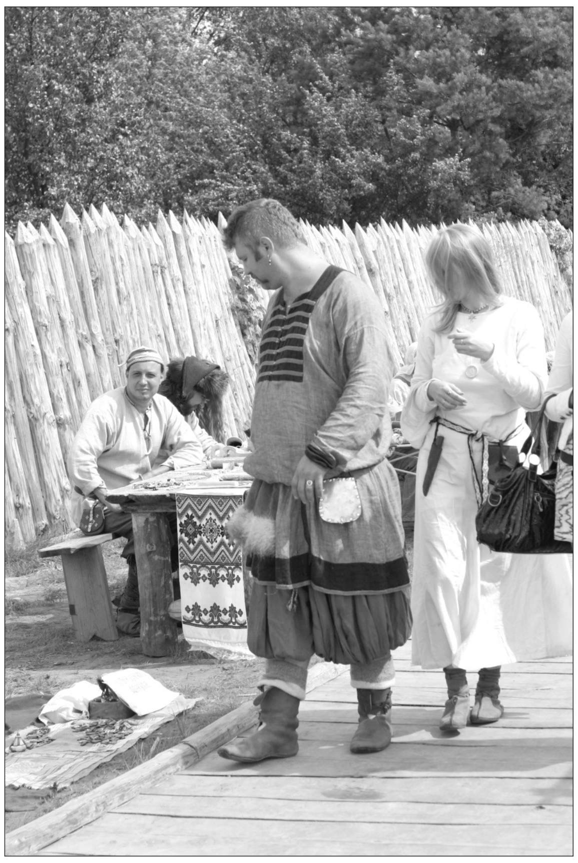
Освіши табором на території Дитинця, гості поважно зажили життям-буттям епохи Київської Русі. Жінки готували тогочасні нехитрі страви, головно, кашу та куліш, варили меди, доглядали за дітьми, пряли-ткали-плели та шили одежу – усе з натуральних волокон, з лляних та конопляних тканин, але більше прогулювались імпровізованим «узвозом», густо заставленим ятками з прикрасами (перстенцями, намистом, підвісками з дерева, кості, кераміки, міді, візантійського скла та емалі) та демонструючи детально реконструйовані строї та постолики й чобітки зі шкіри. Нічого не скажеш, елегантною була одежа у наших пращурів!

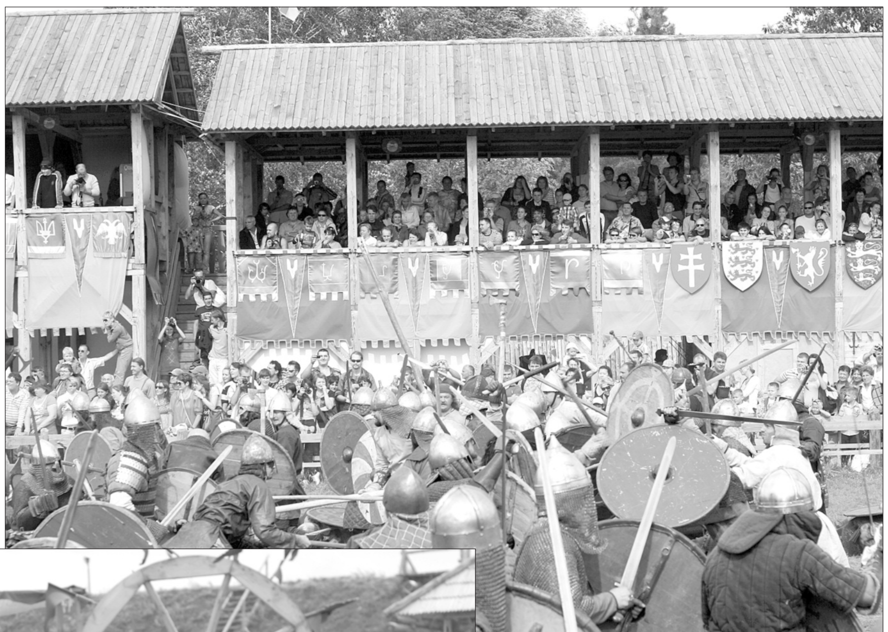
Чоловіки ж, одягнені у домоткані сорочиці, порші (легка взувачка) та шапки різних фасонів, займалися ремеслами або ладувалися «в похід з дружиною княжою», одягнувши кольчуги та шоломи.

…А потому під середньовічну музику у виконанні гуртів «Осіміра» та «Стари Ольса» (Білорусь) почалося театралізоване дійство «Билини Стародавнього Києва», героями яких стали князі Кий, Аскольд, Олег, Святослав, Володимир, апостол Андрій Первозванний… Захоплення викликали справжні рукопашні бої між «русичами» та «варягами», «битва під Лиственом», двобої богатирів, трюки на конях, улюблена забава середньовічних киянок – гра у щось схоже на футбол, тільки з руками за спиною, і, звісно ж, нічне фаєр-шоу та театралізоване танцювальне видовище…

Два насичених подіями дні, проведені у Стародавньому Києві, чи то пак на унікальному фестивалі у «Парку Київська Русь», запам'ятаються усім його учасникам, а найбільше, – подружжю молодих французів-реконструкторів, які приїхали разом з двома дітками побачити невідому лицарську Україну – осердя східнослов'янської цивілізації.

Фото Назара САНДИГИ

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 5 000
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9